

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/44/2018
Identifikačné číslo spisu: 3114215728
Dátum vydania rozhodnutia: 24.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3114215728.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Václava Jaroščiaka REALITA, M. Rázusa 1240/14, Žilina, IČO 109 555 00, proti žalovanej JUDr. Danici Birošovej, Piaristická 46, Trenčín, správkyni konkurznej podstaty úpadcu MIGAREAL, s. r. o. v konkurze, Piaristická 46, Trenčín, IČO 31 636 292, zastúpenej A3 advokátska kancelária s. r. o., Piaristická 25, Trenčín, IČO 36 735 311, o určenie popretej pohľadávky, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16CoKR/20/2016-123 z 11. júla 2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaná m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 37Cbi/75/2014-88 z 19. mája 2016 určil, že žalobca je veriteľom inej, vymáhateľnej pohľadávky proti úpadcovi vo výške 283,35 eur z dohody z mandátnej zmluvy č. 1107 za poskytnuté právne služby v právnej veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 11Cb/25/2012, prihlásenej do konkurzného konania vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 28R/1/2013 súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok č. 2 dňa 02.05.2014 na majetok úpadcu MIGAREAL, s. r. o. v konkurze, so sídlom Piaristická 46, 911 01 Trenčín, IČO 31 636 292, zapísanej v zozname pohľadávok pod číslom 8/J-16, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca je veriteľom pohľadávky v konkurze v zmysle § 24 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZoKR“), ktorej právnym dôvodom, na základe mandátnej zmluvy č. 1107, uzatvorenej dňa 10. septembra 2011 žalobcom a úpadcom, je uplatnená odmena a náhrada hotových výdavkov za poskytnuté právne služby, ktorú žalobca vyčíslil sumou 14.999,03 €. Právne služby boli poskytnuté úpadcovi v spore o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 11Cb/25/2012. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca v uvedenej právnej veci poskytol minimálne 7 úkonov právnej služby. Súd prvej inštancie priznal odmenu za 1 úkon právnej služby v sume zodpovedajúcej 1/13 základnej odmeny, a to s

poukazom na § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. Poukázal pritom na konanie samotného žalobcu, ktorý si v konaní vedenom pred Okresným súdom Žilina uplatnil odmenu v tejto výške a až následne v priebehu tohto konania argumentoval, že v prípade žaloby o vypratanie nehnuteľnosti je potrebné pri výpočte odmeny vychádzať z hodnoty nehnuteľnosti, ako aj dohody žalobcu a úpadcu o poskytnutí odmeny v sume 1.986,66 €. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 334/07, na ktorý poukazoval žalobca na podporu správnosti jeho tvrdení, označil súd za prekonaný rozhodovacou praxou rôznych stupňov súdov, pričom príkladmo uviedol rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/14/2015 a 6Co/580/2014, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/399/2013 a 6Cdo/601/2015, z ktorých vyplýva, že v prípade, ak je predmetom konania vypratanie nehnuteľnosti, súdy pri vyrubovaní súdneho poplatku, ako aj pri určovaní odmeny za úkony právnej služby poskytované advokátom, vychádzali z neurčitej hodnoty veci. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že aj keď v prejednávanej právnej veci nejde o určenie súdneho poplatku, treba pri výklade ustanovenia § 10 ods. 2 a § 11 vyhl. č. 655/2004 Z. z. prihliadať aj na poznámku č. 1 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, tvoriaceho prílohu zák. č. 71/92 Zb., keďže zákonodarca pri vyrubovaní poplatku v konaní o vypratanie nehnuteľnosti, bytu, nebytových priestorov alebo o vydanie veci vychádza z toho, že predmet konania nemožno oceniť peniazmi. Súd prvej inštancie zdôraznil, že predmetom súdnej veci nie je spor týkajúci sa vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti patriacej úpadcovi a ani vydanie veci, ale výlučne vypratanie nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie najmä s prihliadnutím na výpoveď G.. I. F. nemal za preukázanú žalobcom tvrdenú existenciu zmluvnej odmeny. So zreteľom na uvedené priznal odmenu za 1 úkon právnej služby v sume rovnajúcej sa 1/13 výpočtového základu, určeného za roky 2012, 2013 a 2014. Rovnako za dôvodný považoval uplatnený nárok vo výške 1/100 výpočtového základu za roky 2012, 2013 a 2014. Nakoľko je žalobca platiteľom dane z pridanej hodnoty, súd navýšil odmenu a náhrady v zmysle § 18 ods. 3 vyhl. 655/2004 Z. z. o daň z pridanej hodnoty. Napokon súd prvej inštancie priznal žalobcovi aj náhradu za zaplatený súdny poplatok, avšak iba za žalobu, keď zaplatenie vyrúbeného súdneho poplatku za odvolanie preukázané nemal. Vychádzajúc z uvedeného mal za preukázaný právny dôvod, ako aj výšku prihlásenej pohľadávky, a to poskytnutých právnych služieb v sume 283,35 € (odmena s DPH 367,10 € + náhrada za súdny poplatok 99,50 €, t. j. spolu 466,60 €, ktoré ponížili o zaplatenú zálohu 183,25 €), z dôvodu ktorého aj popretie pohľadávky v časti výšky uplatnenej pohľadávky z dôvodu jej nepreskúmateľnosti a pravosti súd v tejto časti považoval za nedôvodné, preto žalobe v tomto rozsahu vyhovel a vo zvyšku žalobu zamietol. V súvislosti s popretím poradia z dôvodu nepreskúmateľnosti prihlášky pohľadávky o popretí pohľadávky ako celku rozhodol tak, že určil, že prihlásená pohľadávka má charakter tzv. inej pohľadávky a vo zvyšku žalobu zamietol. S poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8CoKR/36/2012 z 18. decembra 2013 záverom uviedol, že len pohľadávky, ktoré mali súvis s prevádzkovaním podniku počas reštrukturalizácie úpadcu, predstavujú tzv. prednostné pohľadávky, ktoré sa uspokojujú pred inými nezabezpečenými pohľadávkami, pričom pod prevádzkovaním podniku je potrebné rozumieť aktívne a priame uskutočňovanie podnikateľskej činnosti, ktorá vyplýva z predmetu činnosti dlžníka. Výrok týkajúci sa náhrady trov odôvodnil s poukazom na ustanovenie §§ 142 ods. 3 a 151 ods. 7 OSP a len nepatrný úspech žalobcu v konaní.

3. Na odvolanie žalobcu rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 16CoKR/20/2016-123 z 11. júla 2017 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 CSP a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ZoKR v znení účinnom od 01.01.2012) v časti výroku I. určil, že žalobca je veriteľom inej, vymáhateľnej pohľadávky proti úpadcovi vo výške 283,35 eur z dohody z mandátnej zmluvy č. 1107 za poskytnuté právne služby v právnej veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 11Cb/25/2012, prihlásenej do konkurzného konania vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 28R/1/2013 súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok č. 2 dňa 02.05.2014 na majetok úpadcu MIGAREAL, s. r. o. v konkurze, so sídlom Piaristická 46, 911 01 Trenčín, IČO 31 636 292, zapísanej v zozname pohľadávok pod číslom 8/J-16, výrokom II. žalobu vo zvyšnej časti zamietol a výrokom III. žalobcovi priznal náhradu trov konania 100%. Konštatoval, že súd

prvej inštancie pri posudzovaní žalobcom uplatnenej pohľadávky správne postupoval podľa ustanovení § 11 ods. 1 písm. a/, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. Odvolací súd mal zhodne so súdom prvej inštancie za preukázané aj to, a to potvrdením konateľa úpadcu MIGAREAL, s. r. o. (pôvodne CISS City, s. r. o.), že žalobca pre úpadcu vykonával opakovane právne služby. Skutočnosť, že faktúra bola vystavená na subjekt JUDr. Václav Jaroščiak, REALITA a rovnaké označenie sa uvádza aj v prihláške pohľadávky, podľa názoru odvolacieho súdu neopravňuje súd k formalistickému odmietnutiu pohľadávky uplatnenej žalobcom - advokátom. Z obsahu prihlášky mal odvolací súd za preukázané, že spĺňa náležitosti v zmysle ustanovenia § 29 zák. č. 7/2005 Z. z., keď konkretizuje žalobcu, ktorý je aktívne legitimovaný. Odvolací súd uzavrel, že prílišný formalizmus nemôže byť uplatňovaný ani v rámci konkurzného konania a prihlášku žalobcu v danej veci bolo potrebné posúdiť podľa jej obsahu, t. j. či ide o riadnu prihlášku pohľadávky veriteľa. Za nedôvodné označil odvolací súd aj námietky odvolateľa, týkajúce sa priznaného poradia pohľadávky, ako aj základnej sadzby tarifnej odmeny. Poukázal na to, že posledný poskytnutý úkon právnej služby bol uskutočnený počas reštrukturalizácie úpadcu, avšak nebolo preukázané, že by súvisel s prevádzkovaním podniku úpadcu, teda, že by išlo o úkon v súlade s § 120 ods. 4 zák. č. 7/2005 Z. z., z dôvodu ktorého súd prvej inštancie správne prihlásenú pohľadávku posúdil ako inú pohľadávku.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu, a to proti jeho výroku, ktorým potvrdil II. výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu o určenie pohľadávky čo do určenia jej výšky, ktorá predstavuje rozdiel medzi výškou odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb určenej podľa § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. a odmenou advokáta určenou podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ založil prípustnosť dovolania na ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od rozhodnutí odvolacieho súdu v obdobných veciach, pričom ako príklad uviedol stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Cpj 20/2000 z 20. júna 2002, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. MCdo 182/2002, nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. mája 2012, sp. zn. II. ÚS 583/2013 zo dňa 11. decembra 2014 a sp. zn. III. ÚS 334/07. Súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 432 ods. 1 CSP, a to pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. na určenie odmeny advokáta za poskytnuté právne služby v konaní o vypratanie nehnuteľnosti. Za nesprávny označil právny názor, že v konaní o vypratanie nehnuteľnosti (vydanie veci) je predmetom sporu vec (ktorá má byť vyprataná), ktorej hodnotu nie je možno vyjadriť v peniazoch.

5. Vo vyjadrení k dovolaniu žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol. Namietala, že v mandátnej zmluve si dovolateľ ako advokát akoby len zdanlivo dohodol zmluvnú odmenu, a to vo výške podľa základných sadzieb tarifnej odmeny, platných v čase vykonania toho - ktorého úkonu, pretože odporuje ustanoveniu § 2 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. a navyše je aj nelogickým antagonizmom, nakoľko advokát má na takúto odmenu právo priamo z vyhlášky, bez zmluvy. Namietala, že dovolateľ len účelovo poukazuje na judikatúru ústavného súdu, lebo keby striktné presadzoval túto prax aj na seba, tak by mal tiež zaplatiť za návrh súdny poplatok zo základu vo výške 14.999,03 €, teda cca 900 €.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle ustanovenia § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu je prípustný.

7. Dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v spojení s § 432 CSP.

7.1 Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7.2 Podľa ust. § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/).

7.3 Podľa ust. § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

7.4 Podľa ust. § 432 ods. 2 CSP, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

7.5 Podľa ust. § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

7.6 Podľa ust. § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

8. Žalobca v rozhodovanej veci vyvodzuje prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP s odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorá riešila právnu otázku inak, ako ju riešil odvolací súd. Ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých, nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. (3Cdo 6/2017, 6Cdo 21/2017)

9. V predmetnom spore dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu obsahuje zákonné vymedzenie dovolacieho dôvodu a vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 v spojení s § 438 ods. 1 CSP) je zrejma otázka, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu a posúdením ktorej došlo podľa názoru žalobcu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe. V danom prípade kľúčovou otázkou pre rozhodnutie odvolacieho súdu bolo, či v konaní o vypratanie nehnuteľnosti (vydanie veci) pre účely určenia odmeny advokáta za poskytovanie právnych služieb je možné vyjadriť hodnotu veci (ktorá má byť vyprataná, vydaná) v peniazoch, teda či je predmet konania ocenený peniazmi. Žalobca vo vzťahu k tejto otázke zastáva názor, že v prípade konania o vypratanie nehnuteľnosti pri určení odmeny za poskytnutie právnych služieb sa vychádza z hodnoty sporu, ktorou je hodnota nehnuteľnosti. Bolo preto úlohou najvyššieho súdu, aby v dovolacom konaní posúdil, či sa odvolací súd pri riešení tejto otázky, majúcej pre jeho rozhodnutie kľúčový význam, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorú dovolateľ vymedzil a konkretizoval ním označenými rozhodnutiami najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu.

10. Žalobca tvrdí, že sa odvolací súd odklonil od právnych záverov najvyššieho súdu, ktoré už zaujal v stanovisku Cpj 20/2000 z 20. júna 2002, rozsudku sp. zn. MCdo 182/2002 z 25. septembra 2002 a ústavného súdu, ktoré zaujal v nálezoch sp. zn. III. ÚS 334/07 z 23. apríla 2008, sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. mája 2012 a sp. zn. II. ÚS 583/2013 z 11. decembra 2014. Je pravdou, že v uvedených rozhodnutiach dospeli súdy k záveru, že ak ide o konanie o žalobe o vypratanie nehnuteľnosti, sú predmetom konania, t. j. tým, čoho sa účastník pri procesnej ochrane domáha, skutočnosť, na ktorých sa zakladá ochrana vlastníckeho práva, vrátane jeho predmetu, ktorý tvorí ocenenú hmotnú vec. Dovolací súd poukazuje na odlišné rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/340/2013 z 27. februára 2014, sp. zn. 2Cdo/32/2010 z 31. marca 2010, sp. zn. 3Cdo 206/2011 z 21. júna 2012, sp. zn. 2Cdo 215/2015 z 28. januára 2016, sp. zn. 5MCdo 9/2010 z 29. novembra 2010, v ktorých dovolací súd vychádzal pri určení odmeny právneho zástupcu z tarifnej sadzby odmeny upravenej v § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z., z ktorej sa vychádza v prípade, že nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo

práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepatrnými ťažkosťami. Pritom predmetom všetkých týchto konaní bolo vypratanie nehnuteľností.

11. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa svojim rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Vychádzajúc z uvedených rozhodnutí dovolacieho súdu dospel dovolací súd k záveru, že pri riešení relevantnej právnej otázky v predmetnej veci sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť, navonok prejavená v odlišných právnych názoroch a to či v konaní o vypratanie nehnuteľnosti (vydanie veci) možno vyjadriť hodnotu veci (ktorá má byť vyprataná, vydaná) v peniazoch alebo je peniazmi neoceníteľná. Z uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu vyplýva, že pri riešení relevantnej právnej otázky právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené, so zreteľom na skutočnosť ktorú dovolací súd dospel k záveru, že žalobca síce označil právnu otázku, neopodstatnené je však jeho tvrdenie, že odvolací súd sa pri riešení tejto právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

12. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP, § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.